

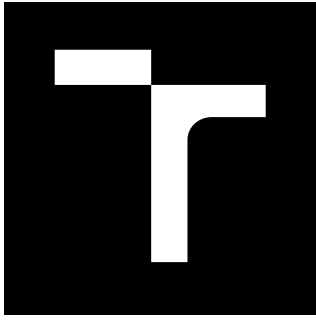
VYSOKÉ UČENÍ TECHNICKÉ V BRNĚ

Fakulta elektrotechniky
a komunikačních technologií

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

Brno, 2019

Adam Svetlík

VYSOKÉ UČENÍ TECHNICKÉ V BRNĚ

BRNO UNIVERSITY OF TECHNOLOGY

FAKULTA ELEKTROTECHNIKY

A KOMUNIKAČNÍCH TECHNOLOGIÍ

FACULTY OF ELECTRICAL ENGINEERING AND COMMUNICATION

ÚSTAV TELEKOMUNIKACÍ

DEPARTMENT OF TELECOMMUNICATIONS

OCHRANA OSOBNÍCH ÚDAJŮ A SOUBORY COOKIE

PERSONAL DATA PROTECTION AND COOKIES

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

BACHELOR'S THESIS

AUTOR PRÁCE

AUTHOR

Adam Svetlík

VEDOUCÍ PRÁCE

SUPERVISOR

JUDr. MgA. Jakub Míšek

BRNO 2019

Bakalářská práce

bakalářský studijní obor **Informační bezpečnost**

Ústav telekomunikací

Student: Adam Svelčík

ID: 174944

Ročník: 3

Akademický rok: 2018/19

NÁZEV TÉMATU:

Ochrana osobních údajů a soubory cookie

POKYNY PRO VYPRACOVÁNÍ:

Student v bakalářské práci provede z pohledu evropského i českého práva analýzu aktuální právní úpravy použití cookies a zpracování osobních údajů při užití cookies a zhodnotí adekvátnost této úpravy. Současný stav rovněž zhodnotí v kontextu připravovaného evropského e-Privacy nařízení. V rámci praktického zadání vypracuje student aplikaci, která uživateli poskytne přehled a popis souborů cookies využívaných poskytovateli služeb informační společnosti.

DOPORUČENÁ LITERATURA:

[1] COFONE, Ignacio N. The way the cookie crumbles: online tracking meets behavioural economics. *International Journal of Law and Information Technology* [online]. 2017, roč. 25, č. 1, s. 38–62. ISSN 0967-0769. Získáno z: doi:10.1093/ijlit/eaw013.

[2] MÍŠEK, Jakub. Souhlas se zpracováním osobních údajů za časů Internetu. *Revue pro právo a technologie, Masarykova univerzita*, 2014, roč. 5, č. 9, s. 3-74. ISSN 1804-5383.

Termín zadání: 1.2.2019

Termín odevzdání: 27.5.2019

Vedoucí práce: JUDr. MgA. Jakub Míšek

Konzultant:

prof. Ing. Jiří Mišurec, CSc.
předseda oborové rady

UPOZORNĚNÍ:

Autor bakalářské práce nesmí při vytváření bakalářské práce porušit autorská práva třetích osob, zejména nesmí zasahovat nedovoleným způsobem do cizích autorských práv osobnostních a musí si být plně vědom následků porušení ustanovení § 11 a následujících autorského zákona č. 121/2000 Sb., včetně možných trestněprávních důsledků vyplývajících z ustanovení části druhé, hlavy VI. díl 4 Trestního zákoníku č.40/2009 Sb.

Vyhlásenie

Vyhlasujem, že svoju bakalársku prácu na tému „Ochrana osobných údajů a soubory cookie“ som vypracoval samostatne pod vedením vedúceho bakalárskej práce, s využitím odbornej literatúry a ďalších informačných zdrojov, ktoré sú všetky citované v práci a uvedené v zozname literatúry na konci práce.

Ako autor uvedenej bakalárskej práce ďalej vyhlasujem, že v súvislosti s vytvorením tejto bakalárskej práce som neporušil autorské práva tretích osôb, najmä som nezasiahol nedovoleným spôsobom do cudzích autorských práv osobnostných a/alebo majetkových a som si plne vedomý následkov porušenia ustanovenia § 11 a nasledujúcich autorského zákona Českej republiky č. 121/2000 Sb., o práve autorskom, o právach súvisiacich s právom autorským a o zmene niektorých zákonov (autorský zákon), v znení neskorších predpisov, vrátane možných trestnoprávných dôsledkov vyplývajúcich z ustanovenia časti druhej, hlavy VI. diel 4 Trestného zákoníka Českej republiky č. 40/2009 Sb.

Brno

.....

podpis autora

Podakovanie

Rád by som poďakoval vedúcemu bakalárskej práce, pánovi JUDr. MgA. Jakubovi Míškovi, za odborné vedenie, konzultácie, trpezlivosť a nesmierne podnetné návrhy k práci.

Brno

.....

podpis autora

Abstrakt

Táto bakalárska práca sa zaoberá analýzou technológie cookies, špecifickej oblasti ochrany osobných údajov. Jej podstatu skúma predovšetkým z právneho hľadiska a prostredníctvom nedostatkov, ktoré príslušné normy vykazujú. Popritom taktiež poskytuje rozbor konkrétnych príkladov narúšania súkromia práve prostredníctvom súborov cookie a vplyvu značnej nevedomosti používateľov.

Kľúčové slová

cookies, informačné a komunikačné technológie, osobné údaje, ochrana osobných údajov, súkromie, ochrana súkromia, GDPR, ePrivacy

Abstract

This thesis deals with an analysis of cookies, a specific field of personal data protection. In particular, the thesis examines the legal aspects of the technology, as well as their insufficiencies. Besides that, it provides an analysis of several examples of privacy violations caused by cookies.

Keywords

cookies, information and communication technologies, personal data, personal data protection, privacy, privacy protection, GDPR, ePrivacy

Bibliografická citácia

SVETLÍK, Adam. *Ochrana osobních údajů a soubory cookie*. Brno, 2019. Bakalárska práca. Vysoké učení technické v Brně, Fakulta elektrotechniky a komunikačních technologií, Ústav telekomunikací. Vedúci práce Jakub Míšek.

Obsah

Úvod

1 Technológia cookies

- 1.1 Cookies v kontexte behaviorálnej reklamy
- 1.2 Vplyv povedomia o cookies a o spracúvaní osobných údajov na súkromie používateľov
- 1.3 Alternatívne formy sledovacích cookies
- 1.4 Iniciatívne kroky vo veci sledovania používateľov a zvýšenia celkového povedomia o zásahoch do súkromia

2 Pôvodný právny rámec

- 2.1 Ochrana súkromia a osobných údajov ako základné práva
- 2.2 Prvotné znenie právnej úpravy cookies
- 2.3 Novelizované znenie právnej úpravy cookies
- 2.4 Objasnenie problematiky cookies a inštitútu informovaného súhlasu

3 Zhodnotenie reformy právneho rámca

- 3.1 Cookies a všeobecné nariadenie o ochrane údajov
- 3.2 Cookies a návrh ePrivacy nariadenia

4 Praktická časť

- 4.1 Rozbor riešenia a príklad výstupu

Záver

Literatúra

Úvod

Predmetom skúmania bakalárskej práce je špecifická oblasť ochrany osobných údajov, technológia cookies. Cieľom práce je z pohľadu európskeho a českého práva analyzovať aktuálnu právnu úpravu použitia cookies a zhodnotiť tak adekvátnosť tejto úpravy. Súčasný stav bude následne porovnaný v kontexte všeobecného nariadenia o ochrane osobných údajov, tzv. GDPR, a pripravovaného ePrivacy nariadenia. Súčasťou aktuálnej úpravy budú aplikované aj na konkrétne javy, ktoré verím, že pomôžu objasniť, čo zapríčinilo potrebu výraznej reformy odpovedajúceho právneho rámca.

Členenie samotnej práce viac-menej odpovedá danej koncepcii. V prvej kapitole sa budem predovšetkým zaoberať všeobecným rozborom povahy technológie cookies, vrátane najčastejších prípadov, kedy dochádza k narúšaniu súkromia subjektov v dôsledku ich využívania. Poznatky sa budem snažiť prepojiť na v súčasnosti značne globálnu problematiku neuchopiteľnosti charakteru cookies z pohľadu používateľov. Druhou kapitolou započnem analýzu pôvodnej právnej úpravy a z nej vyvstávajúcich nedostatkov. Popri rozboroch súvisiacich noriem na európskej aj českej úrovni, pôvodného aj novelizovaného znenia, bude taktiež nahliadané na relevantné vyjadrenia prislúchajúcich subjektov. V tretej kapitole poskytnem rozbor účinnosti aktuálne platného všeobecného nariadenia o ochrane osobných údajov, relevantné body návrhu ePrivacy nariadenia a zhodnotenie súčasne fungujúceho, no pomerne nejednoznačne pôsobiaceho modelu. V závere kapitoly poskytnem stručný prehľad o zmenách, ktoré do právneho poriadku zavádzajú ustanovenia oboch pripravovaných nariadení.

Praktickým výstupom práce je aplikácia demonštrujúca súbory cookies využívané poskytovateľmi služieb informačnej spoločnosti. Na jej vývoj bol pre svoju jednoduchosť a vysokú mieru intuitívnosti využitý programovací jazyk Python. Popis riešenia aplikácie bude tvoriť záverečnú, štvrtú kapitolu.

Pre dosiahnutie vytýčeného cieľa je potrebné k problematike zvoliť adekvátny výber metodologického aparátu. Vzhľadom na značné množstvo ponúkaných zdrojov sa ako ideálnymi metódami javia syntéza a analýza. Pre dlhodobý záujem sa naprieč prácou budem snažiť vyjadriť osobný pohľad na vybrané časti problematiky. Pre porovnávanie právnych úprav a náležitých vyjadrení bude využitá komparatívna metóda. Okrem toho bude príznačný aj postoj k minulým a súčasným koncepciám právnej úpravy použitia cookies.

1 Technológia cookies

Hoci ich zámer ostáva aj v súčasnej globalizovanej podobe nemenný, pôvodom boli cookies, presnejšie HTTP cookies, bezmennou a obyčajnou pomôckou pre *hrstku* programátorov. [26, s. 63] V základnej definícii je technológia predstavená ako pomerne malé množstvo textových dát vo forme súborov, odosielaných zo serverovej strany na koncové zariadenia používateľov. [42] Informácie v nich obsiahnuté tvoria zväčša nastavenia a preferencie používateľov, ktoré napomáhajú udržiavať prehľad o ich správaní v prostredí webovej stránky.

Internetové prehliadače uložené informácie následne zhromažďujú a po opätovnom navštívení danej stránky odosielajú späť na prislúchajúci server. Každému používateľovi je teda zobrazená jej takpovediac individualizovaná podoba. Ako jednoduchý príklad poslúžia zapamätané položky v *nákupnom koši*, vylúčenie potreby zadávať prihlasovacie údaje opakovane, alebo voľba preferovaného jazyka, v ktorom sa od tohto nastavenia webová stránka zobrazí pri každom nasledujúcom načítaní. Cookies tak okrem iného môžu byť z používateľského hľadiska aj účelným nástrojom.

Cofone [24, s. 39] vo svojej štúdii rozlišuje dva typy HTTP cookies — session cookies a permanentné cookies. Princíp session cookies spočíva v ich odstránení zo zariadení používateľov v momente, kedy sú relácia alebo internetový prehliadač ukončené. Sú nevyhnutné pre správnu funkčnosť väčšiny webových stránok a služieb. Permanentné cookies, napokon ako napovedá samotné pomenovanie, ostávajú v koncovom zariadení uložené aj po ukončení prehliadania.

Uvedené členenie popisuje cookies z pohľadu ich expirácie, resp. prítomnosti na zariadení používateľov. Širšej verejnosti sú vďaka všadeprítomným *Privacy Policies*, vyskakovacím oknám a statickým lištám pravdepodobne viac známe pojmy ako *first* alebo *third-party* cookies. Jedná sa o pojmy členenia, pri ktorom je primárne nazerané na konkrétnu stranu, resp. tú webovú stránku, ktorá súbory cookie na koncové zariadenia umiestňuje.

1.1 Cookies v kontexte behaviorálnej reklamy

Prv než prejdeme k podrobnejšiemu skúmaniu motivácií a mechanizmov pre využívanie technológie cookies je nutné poskytnúť základné definície niektorých pojmov spájajúcich sa s internetovou reklamou, konkrétne jedného z najviac pokrokových a populárnych spôsobov jej distribúcie, akou je metóda *pay-per-click*. [45] Táto metóda predstavuje ekonomický model, v ktorom je zisk inzerenta závislý od počtu kliknutí na prislúchajúcu reklamu. Princípy internetovej reklamy v súčasnosti tkvejú predovšetkým v intenciách poskytovateľov služieb a inzerentov

vytvoriť používateľom z prehliadania webových stránok čo najosobnejšiu skúsenosť, princíp všeobecne známy ako *one-to-one marketing*. [29, s. 276] S cieľom zvýšenia *mieri prekliku*, jednej z metrík metódy *pay-per-click*, ktorej hodnota udáva pravdepodobnosť, s akou si používatelia na reklamu kliknú, sa spája vznik *behaviorálneho cieľenia*. [23, s. 164] Práve posledný pojem zastrešuje praktiky na monitorovanie ľudského správania v prostredí internetu a podrobnú analýzu nadobudnutých údajov pri vytváraní tzv. prediktívnych profilov, na základe ktorých sú používatelia pre tretie strany ľahšie rozpoznateľní.

Samotná tvorba týchto profilov, zjednodušene, predstavuje opakujúci sa proces „objavovania korelácií medzi údajmi z databáz, ktoré môžu byť nápomocné pri identifikácii a reprezentácii subjektov či skupín subjektov, a súborov už korelovaných údajov za účelom ... identifikácie subjektu ako člena niektorej zo skupín či kategórií.“ [29, s. 278] Zozbierané údaje bývajú podrobne spracúvané štatistickým softwarom, výsledkom čoho je detailný profil individuálneho subjektu, v praxi ale väčšmi preferovaných skupín subjektov. Používateľov totiž najčastejšie spájajú spoločné preferencie a geografické umiestnenie identifikovateľné pomocou IP adresy [26, s. 61]. Kombinácia oboch týchto metrík umožňuje inzerentom cieľiť čo najviac presný a relevantný reklamný obsah. [29, s. 279]

Third-party cookies dlhodobo spadajú do kategórie osvedčených a v čoraz väčšej miere využívaných nástrojov pre získavanie cenných informácií potrebných v následnom procese profilovania používateľov. [18, s. 6] „Pri prístupe na určitou webovou stránku se do prohlížeče uživatele běžně stahuje i obsah z jiných webů — může se jednat o obrázky, videa či webové skripty,“ [5, s. 688] popisuje Tomíšek princíp, pomocou ktorého získava poskytovateľ služby či inzerent schopnosť čítať a zapisovať cookies do koncových zariadení používateľov. Zahájením procesu sťahovania sa na pozadí odošlú požiadavky na server každej z tretích strán, ktorej obsah je na pôvodnej stránke prítomný — najčastejšie v podobe reklamného banneru, videa či zámerne neviditeľných jednopixelových obrázkov vo formáte GIF. [32, s. 21] Cookies sú teda v koncových zariadeniach umiestnené aj napriek tomu, že používateľ externé stránky nenavštívil priamo.

Z perspektívy priaznivejšieho rázu, obdobné sledovacie praktiky môžu nadobudnúť pozitívny charakter v rukách vývojárov, UX dizajnérov a v danom kontexte eventuálne aj pre samotných používateľov. Opísané mechanizmy poskytujú administrátorom podrobné informácie o konkrétnych pohyboch používateľa po stránke, o navštívených miestach v rámci stránky, frekvencii či poradí týchto návštev. Informácie podobného druhu môžu slúžiť pri procesoch zlepšovania ponúkaných služieb, prípadne pri komplexnom redizajne celej webovej stránky. [26, s. 61]

V dohre jeho masívneho formátu je sledovanie pre bežného používateľa v zásade nepozorovateľné. Oproti session cookies, cookies tretích strán majú vo väčšine prípadov prednastavenú dobu expirácie aj o niekoľko rokov dopredu. Ťažko dekódovateľná forma údajov nachádzajúcich sa v súboroch cookie nedovoľuje prostredníctvom jednoduchého spôsobu rozlíšiť ani tak banálny rozdiel, hoci táto skutočnosť zďaleka nepredstavuje závažný problém. Povaha samotných informácií obsiahnutých v cookies neumožňuje identifikovať konkrétnu osobu iba na základe nich samotných, avšak nezabúdajme, že behaviorálne cielenie zastrešuje množstvo adaptovateľných mechanizmov, ktoré nazhromaždené dáta jednoducho prepoja s konkrétnym subjektom. V rukách inzerentov sa tak môžu ocitnúť politické názory, zdravotný stav, údaje o platobných kartách, ale aj preferencie, ktoré používateľ v bežnom živote svojmu okoliu z osobných pohnútok nedáva najavo. [28, s. 276–277]

1.2 Vplyv povedomia o cookies a o spracúvaní osobných údajov na súkromie používateľov

Nie je náročné dopracovať sa k názorom, pri ktorých je na behaviorálnu odnož cielenia reklamy možné nazerať pohľadom organizovaného a v určitých hraniciach až nezvratného dozoru. Či už sa do popredia dostáva paralela s Veľkým bratom alebo neslávnymi diktátorskými režimami z histórie, monitorovanie internetovej aktivity síce neponúka neobmedzenú kontrolu nad svetom, ale zásah do súkromia jednotlivcov je témou zasluhujúcou pozornosť ako odbornej, tak laickej verejnosti, o to viac v informačnej dobe, kedy je vnímanie technologického pokroku ako celku, na aspoň mierne pochopiteľnej úrovni, nepopierateľne nemožné. Zároveň môže ísť o jednu z možných primárnych príčin zneužívania u používateľov falošne *pestovanej* dôvery.

Luzak [31, s. 549–551] na základe vzorky niekoľkých výskumov, dotazníkov či štúdií zo začiatku milénia, vo všeobecnosti zaoberajúcich sa povedomím o technológii cookies, tvrdí, že používatelia nie len nevedia, čo vlastne cookies sú, ale zároveň netušia, že sa nachádzajú aj v ich zariadeniach, a už toľko nie za akým účelom. Distribúcia reklám približujúcich sa konkrétnym preferenciám, nákupnej histórii či geografickej polohe je v celom procese zaručenou konštantou a zároveň samozrejým a očividným predpokladom pre vytýčenie pozornosti väčšiny *zvedavých* používateľov. Tí však nepovažujú poskytovateľov služieb, rovnako ale ani internetové prehliadače za dostatočne informujúce a nápomocné entity, ktorých primárnou úlohou, v analyzovanom kontexte prinajmenšom, by malo byť sprístupnenie jasne a zrozumiteľne formulovaných informácií, ktoré predchádza získaniu, resp. odopreniu súhlasu s následným spracovaním údajov.

Aktuálny stav v moderných prehliadačoch mieru *zmätenosti* z doby zmienených zistení o niečo znižuje. V obecných nastaveniach už bývajú okrem prehľadu a správy

už prítomných cookies uvedené aj informácie o možnom využití technológie a dopade na správnu funkčnosť webových stránok a služieb v prípade, že sa používateľ rozhodne pre jedno z ponúkaných nastavení, a síce odmietnutia všetkých druhov cookies, *third-party* cookies, v prípade prehliadača Firefox spoločnosti Mozilla dokonca aj alternatívnych sledovacích prvkov tretích strán.

Akonáhle používatelia nie sú ohľadom spracúvania údajov, ktoré sa ich bezprostredne týkajú, dostatočne informovaní, súkromie jednotlivých subjektov sa dostáva do rozporu s právom na jeho ochranu. [34, s. 6] Oznámenia o možnom využívaní údajov používateľov, *Privacy Policies*, potrebujú v prostredí webových stránok a služieb existovať na nápadnom mieste, v koherentnej a zreteľnej forme, ktorá by si pozornosť používateľov získala bez zjavných sprievodných ťažkostí. Najväčším problémom je vo väčšine prípadov text preplnený pre nich nezrozumiteľným právnym dialektom, slúžiacim primárne pre ochranu poskytovateľov služieb a inzerentov voči prípadným obvineniam, než na informovanie svojich používateľov. [31, s. 551]

Luzakovo hodnotenie ďalej operuje v idealizujúcej rovine, navrhujúc dosiahnutie vyhovujúceho stavu globálnym zoštandardizovaním *Privacy Policies*, čo v prípade cookies znamená vytvorenie a implementovanie jednotnej podoby oznámení, nezávisle na národnom sebaurčení, ktoré by obsahovali všetky relevantné informácie nutné k poskytnutiu skutočne vedomého rozhodnutia používateľa a jeho nespochybniteľnému akceptovaniu zo strany poskytovateľa. Jeho argumentácia uvedený predpoklad posilňuje práve závermi z behaviorálnych štúdií, ktoré preukazujú koreláciu medzi znalosťou technológie cookies, existujúcim nastavením regulácie samotnej ochrany a možnými krokmi, ktoré sú používatelia ochotní pre jej dodatočné *posilnenie* podstúpiť. Poskytnutím priamočiarych informácií sa zvyšuje pravdepodobnosť, že ich používatelia spozorujú, dôvera voči ním samotným, a teda aj schopnosť sa voči sledovaniu lepšie chrániť.

Esteve [25] sa vo svojej štúdií zaoberá podrobnou analýzou uvedených oznámení v prostredíach najpoužívanejších služieb a sociálnych sietí. Zamýšľala sa nad možnosťami, ako svoje dáta chrániť v online prostredí a aké možnosti naopak poskytovatelia služieb používateľom reálne dávajú. Rozbor je napokon cielený smerom k charakteristickej povahe sociálnych sietí a jej vplyvu na rozličné skupiny používateľov, predovšetkým ale na deti a adolescentov, ktorí sa v internetovom prostredí síce orientujú lepšie než staršie generácie, no zároveň si neuvedomujú dôležitosť takých oznámení ako *Privacy Policies*. Množstvo informácií väčšina oslovených respondentov označila za príliš obsiahle, z pohľadu zrozumiteľnosti im prišli prinajmenšom zložité, až vyslovene mätúce.

1.3 Alternatívne formy sledovacích cookies

Spomínaná vzorka internetových gigantov už prakticky nepatrí iba medzi významné internetové spoločnosti, ak úvahu ukotvíme na širší spoločenský kontext. Jedná sa o pojmy, ktorých význam prakticky od samotného vzniku predstavuje niečo neuchopiteľné, tekuté, a aj napriek tomu je predstava ich absencie v súčasnej spoločnosti pre mnohých z rozličných uhlov nepredstaviteľná. V absolútnej jednoduchosťi a vyfabulovanosti ich taktiež môžeme považovať za pionierov, poprípade revolucionárov na poli nevyčerpatelných zdrojov, akými informácie a osobné údaje nesporne sú. [46] Obchodné modely týchto spoločností fungujú na princípe zhromažďovania, zoskupovania a spracúvania údajov všetkých svojich používateľov, popisuje Esteve. [25, s. 36–37] Ich *Privacy Policies* síce uvádzajú, že údaje jednotlivých subjektov využívajú len pri procesoch vylepšovania prislúchajúcich služieb, realita predstavuje snád' až priveľmi komplexnú problematiku.

Autor uvádza príklad [25, s. 38], kedy sociálna sieť Facebook rozšírením svojej *Privacy Policy* pristúpila k zmenám v sledovaní používateľov pomocou špecifickej odnože cookies.¹ Preukázalo sa, že v momente, kedy neprihlásený používateľ alebo používateľ nevyužívajúci služby sociálnej siete navštívil ľubovoľnú stránku nachádzajúcu sa na doméne facebook.com, spoločnosť automaticky umiestnila tzv. *datr* cookie do jeho koncového zariadenia. Súbor obsahoval informácie identifikujúce konkrétny prehliadač, z ktorého bola návšteva stránky uskutočnená. Pokiaľ subjekt následne navštívil webovú stránku, na ktorej sa nachádzal sociálny plug-in spoločnosti Facebook, v podobe tlačidla *Like* či *Share* banneru, došlo k pripojeniu jeho prehliadača a odoslaniu informácií z tejto cookie na niektorý zo serverov spoločnosti.

Obvineniam v rozmedzí rokov 2011 a 2012 čelila aj spoločnosť Google [38], kedy niekoľkonásobne porušila práva na území Spojeného kráľovstva. Využívaním jej služieb prostredníctvom mobilných zariadení od spoločnosti Apple dochádzalo k ukladaniu špecifického druhu cookies, pričom v základných nastaveniach ich ukladanie nebolo povolené. Viac než 5 miliónov dotknutých subjektov tak získalo právo vymáhať od spoločnosti Google kompenzáciu za nevýslovné narušenie ich súkromia.

S HTTP cookies sú si podobné aj *Local Shared Objects*, bežne označované ako Flash cookies. Jedná sa o takmer totožné druhy, no v druhom menovanom prípade môžeme hovoriť o sofistikovanejších mechanizmoch, pomocou ktorých sledovanie používateľov uskutočňuje. Narozdiel od HTTP cookies, súbor Flash cookie je po inicializácii uložený do špecifickej lokácie na zariadení používateľa, z ktorej môže nadobudnúť prístup ku ktorémukol'vek nainštalovanému prehliadaču a následne akejkol'vek webovej stránke obsahujúcej súčasti fungujúce na technológii Adobe Flash, napr. video prehrávače či internetové hry. Flash cookies nemá počas celej svojej životnosti

¹ Doterajší rozbor sa primárne sústredil na charakteristiku a členenie HTTP cookies.

prednastavenú expiračnú dobu a pojme niekoľkonásobne väčšie množstvo dát než klasické súbory cookie. Možnosť ich odstránenia prostredníctvom prehliadača je prakticky nemožná, cookies ostávajú v zariadení prítomné až do doby, než sú zmazané manuálne. Do tej doby oplývajú možnosťou znovu vytvárať už odstránené HTTP cookies — zaslúžene nesúce prívlastok *zombie* — a to dokonca aj v prípadoch, kedy prostredníctvom nastavenia prehliadača bolo ukladanie niektorých druhov cookies odmietnuté, napr. bežných cookies tretích strán. [26, s. 63–64]

Vo všeobecnosti používatelia nemajú na výber. Bez súhlasu s *Privacy Policy* využívať služby v prostredí internetu prakticky nie je možné. V prípade vyhľadávacieho nástroja Google by nesúhlas mohol zachádzať až do absolútneho neparticipovania v dnešnej informačnej spoločnosti [25, s. 41], hoci tak silné tvrdenie stráca na váhe už len z toho dôvodu, že podobné služby je možné využívať aj od iniciatívnych skupín odlišujúcich sa zásluhou o šírenie celkového povedomia o súkromí na internete. Ak z relevancie výsledkov vyhľadávania nateraz urobíme výlučne empirickú záležitosť, vyhľadávač DuckDuckGo [40] je jedným z mála príkladov demonštrujúcich ideu bezpečného a súkromného internetu, ktorý v ideálnom stave vôbec nemusí existovať v područí korporátnych hráčov.

1.4 Iniciatívne kroky vo veci sledovania používateľov a zvýšenia celkového povedomia o zásahoch do súkromia

Možností pre blokovanie sledovania tretími stranami síce jestvuje viacero, ich dlhodobá efektivita ale vyžaduje mimoriadne silný predpoklad, a síce prístup k používateľom zahrňujúci rešpekt voči ich slobodným voľbám. To by v praxi predovšetkým znamenalo, že inzerenti a poskytovatelia služieb naďalej nebudú aplikovať alternatívne metódy pre sledovanie.

Vzhľadom na čoraz väčší rozmach internetovej reklamy nie je možné vo vývoji sledovacích prvkov a mechanizmov očakávať posledné slovo. Obdobne ako v kryptológii, aj v tomto prípade proti sebe operujú dva protipóly. Primárnym cieľom neziskovej organizácie Electronic Frontier Foundation [41] je snaha zabezpečiť, aby práva a slobody ostávali aj popri technologickom rozmachu extenzívne a v neposlednom rade chránené. Ich celkové pole pôsobnosti je pre túto prácu rozsahovo neuchopiteľné, do nášho kontextu však postačujúco zapadne najmä *Privacy Badger*, rozšírenie pre internetové prehliadače, ktoré okrem väčšiny známych druhov cookies umožňuje v reálnom čase blokovat' aj alternatívne sledovacie prvky. Používatelia nad nimi môžu získať oveľa väčšiu kontrolu aj vďaka tomu, že rozšírenie jednotlivé sledovacie domény vypisuje a poskytuje informácie o tom, či ich povolenie pre zariadenie reálne predstavuje nejakú hrozbu. V prípade, že *Privacy Badger* detekuje podozrivé

správanie z určitej domény, automaticky jej k zariadeniu odoprie prístup, prípadne iba zakáže do neho ukladať cookies.

Absencia federálnej legislatívy upravujúcej ochranu osobných údajov v Spojených štátoch mala dohru dokonca aj v európskom prostredí. Odpoveďou pre potreby dôslednejšieho rešpektovanie súkromia používateľov v online prostredí sa stala obdoba amerického *Do Not Call* registra z doby značne populárneho telefonického marketingu, v zásade zoznamu subjektov, ktorí si neželali byť reklamnými spoločnosťami kontaktovaní. Vytvorením iniciatívy *Do Not Track* sa pristúpilo k jednotnému spôsobu, akým používatelia môžu prostredníctvom jednoduchého nastavenia v prehliadači vyjadriť nesúhlas so sledovaním, v jednom momente účinný voči všetkým poskytovateľom služieb. [29, s. 280–281] World Wide Web Consortium zoštandardizovalo tzv. DNT hlavičku², ktorej nastavenie tretím stranám indikuje zvolenú preferenciu. Po odoslaní hlavičky môžu sledovacie strany prijať tri možné hodnoty — 0, ak používateľ prejavil súhlas; 1, ak prejavil nesúhlas; *null*, ak nebol prejavovaný ani súhlas, ani nesúhlas. [44]

Zvýšenie všeobecného povedomia o súkromí na internete by vo vhodnej podobe malo zásadnú mieru účinnosti, týkajúc sa ako dôvodov pre spracúvanie osobných údajov a dát z cookies, aj samotnej motivácie používateľov ich adekvátne chrániť.

² Druh tzv. HTTP hlavičky, pozn. Všeobecný popis technológie je zahrnutý v záverečnej kapitole práce.

2 Pôvodný právny rámec

Právo ako normatívny systém má za cieľ regulovať správanie spoločnosti. A to vo všetkých oblastiach, v ktorých sa angažuje. [1] Výnimkou logicky nie sú informačné a komunikačné technológie, ktorých vplyv na každodenné reálie a na spoločnosť samotnú môže občas pôsobiť až zarážajúcim dojmom, prinajmenšom v mojich skeptických očiach.

Regulácia pojmov súkromie a osobné údaje nebola potrebná prakticky do doby obchodného rozmachu a prvých náznakov obchodnej súťaže. Furnell a Phippen [27] zasadením súčasnej problematiky do historického kontextu preukazujú dlhodobú tendenciu hodnoty oboch pojmov vzrásť kedykoľvek sa v spoločnosti výraznejšie menia obchodné pomery a praktiky. Právom je teraz vhodné použiť už síce sprofanovaný, ale čoraz viac relevantnú parafrázu: rozmach technológií, internetu a nových reklamných možností zapríčinil dôslednejší prístup k ich regulácii. Pri množstve informácií, ktoré sú používatelia denne schopní vyprodukovať a zdieľať by sa bez patričnej regulácie pojem súkromie mohol postupne významovo pretaviť či zdegradovať do podoby nezlučiteľnej s povahou základného práva. Problémom ale nateraz zostáva neschopnosť tak rýchly vývoj efektívne reflektovať v dostačujúcom časovom intervale.

2.1 Ochrana súkromia a osobných údajov ako základné práva

V prostredí Európskej únie zakladá právo na súkromný život na najvyššej úrovni čl. 7 Charty základných práv Európskej únie [7]: „Každý má právo na rešpektovanie svojho súkromného a rodinného života, obydlia a komunikácie.“ Totožné znenie uvádza aj čl. 8 Európskeho dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd [17], z ktorého napokon práva ustanovené v charte vyplývajú.

Určiť obsah pojmu súkromný život však nie je jednoduché, uvádza Kratochvíl v komentári [3, s. 867–868] k poslednému spomínanému ustanoveniu. Už v úvode upozorňuje na úzku súvislosť jednotlivých záujmov chránených v čl. 8; preto eventuálne aj telefónny hovor spadá ako pod ochranu súkromného života, tak aj pod rodinný život a komunikáciu. Domnievam sa, že je vhodné aplikovať obdobný prístup aj v prípade internetovej komunikácie. V rozbere pokračuje s odôvodnením, že žiadna jasná definícia pojmu nebola ešte nikdy všeobecne prijatá. Nie je sa napokon prečo diviť, že ju Európsky súd pre ľudské práva odmieta podať — súkromný život predstavuje rozsiahly pojem, ktorý nie je poddajný vyčerpávajúcej definícii; jeho obsah je aplikovateľný na širšiu oblasť než len na okruh týkajúci sa samotného jednotlivca.

V Českej republike uvedené právo garantuje Listina základných práv a svobod [12]. Zatiaľ čo čl. 7 zaručuje nedotknuteľnosť osoby a jej súkromia v súvislosti s ochranou telesnej a duševnej integrity [4, s. 187], ustanovenia čl. 10 sa dotýkajú osobnej súkromnej sféry, zahrňujúcej právo rozhodovať o vlastnej fyzickej a psychickej integrite, ako aj právo na informačné sebaurčenie [4, s. 280–281], komentuje autorský kolektív. Nezanedbateľným postrehom je rozčlenenie práva na súkromný život v súvislosti s jeho prejavmi. V praxi je možné považovať ho skôr za negatívne právo, brániace v prvom rade verejnej moci zasahovať do oblasti súkromnej sféry. Pozitívny záväzok štátu naopak spočíva v úprave, ktorá zásahu do tejto oblasti zabraňuje predovšetkým tretím stranám, t.j. súkromným osobám. [4, s. 282]

Ochranu osobných údajov nájdeme zakotvenú v čl. 8 Charty základných práv Európskej únie, ktorý predstavuje prepracované znenie vyššie rozoberaného čl. 8 Európskeho dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd. Tento fakt potvrdzuje zásadnú hypotézu, a síce že jeden z pilierov súkromia subjektov predstavujú ich osobné údaje. Vo všeobecnom ponímaní ochrana osobných údajov môže spadať pod ochranu súkromia, legislatívne sú však obe oblasti silne oddelené. Na českej úrovni danú hypotézu potvrdzuje čl. 10 Listiny základných práv a svobod, vyššie rozoberaný v súvislosti s právom na súkromný život — práve čl. 10 odst. 3, v znení „Každý má právo na ochranu pred neoprávneným shromažďovaním, zverejňovaním alebo jiným zneužívaním údajů o své osobě,“ totiž predstavuje tú časť osobnej súkromnej sféry, ktorú autorský kolektív v komentári označuje ako informačné sebaurčenie.

S odkazom na zistenia z predchádzajúcej kapitoly je na mieste považovať cookies, obzvlášť teda ich reguláciu, za problém pre súkromie používateľov. Ich umiestnenie na koncových zariadeniach samo o sebe nepredstavuje riziko, minimálne nie v prípade väčšiny funkčných session cookies. V spojení s technikami profilovania a celkovým zneužívaním sledovacích procesov je však potrebné celej oblasti venovať právom náležitú pozornosť.

2.2 Prvotné znenie právnej úpravy cookies

Cookies a podobné technológie sú na európskej úrovni regulované prostredníctvom čl. 5 odst. 3 smernice o súkromí a elektronických komunikáciách [9]. Tá vo všeobecnosti zabezpečuje právo na súkromie používateľov vrátane zachovania dôvernosti vo verejných elektronických komunikačných službách. Konkrétny článok usmerňuje ukladanie dát a prístup poskytovateľov služieb k už uloženým dátam na koncových zariadeniach používateľov. Do kategórie regulovaných technológií spadajú aj súbory cookie, ktoré, ako už bolo naznačené, bývajú čiastočne potrebné k zaisteniu

funkčnosti webových stránok a v drvivej väčšine využívané najmä ako legitímny a osvedčený nástroj v oblasti marketingu a reklamy. [30, s. 382]

Jeho znenie je nasledovné:

„Členské štáty zabezpečia, aby bolo používanie elektronických komunikačných sietí na ukladanie informácií alebo na získavanie prístupu k informáciám uloženým v koncovom zariadení účastníka alebo užívateľa povolené len pod podmienkou, že príslušný účastník alebo užívateľ má k dispozícii jasné a jednoznačné informácie v súlade so smernicou 95/46/ES, medzi iným aj o účele spracovania, a má možnosť odmietnuť také spracovanie údajov osobou zodpovednou za spracovanie. To nebráni akémukoľvek technickému uloženiu alebo prístupu na účely výkonu alebo uľahčenia prenosu správy v elektronickej komunikačnej sieti alebo, ak je to nevyhnutne potrebné, na zabezpečenie služby informačnej spoločnosti, ktorú výslovne požaduje účastník alebo užívateľ.“

Výkladové recitály 24 a 25 smernice dané znenie a obsah množiny účinnosti ustanovení rozoberaného článku pomáhajú čiastočne objasniť, z dnešného pohľadu by mohol tento krátky odstavec totiž zastrešovať drvivú väčšinu elektronickej komunikácie. Okrem definovania povahy cookies a podmienok, za akých je možné dáta v nich spracovávať [9], recitál 24 vytýčil za regulované prostriedky narušujúce súkromie používateľov aj tzv. špionážny software a podobné sledovacie technológie — cookies tak boli umiestnené do kategórie narušujúcich a relatívne škodlivých fenoménov danej doby. Práve cookies tretích strán, ako sme podrobnejšie rozoberali v prvej kapitole, informácie o subjektoch vo webovom prostredí sústreďujú prevažne utajovanými metódami, na akých funguje pre porovnanie aj spyware, špehujúci používatel'ov bez ich vedomia.

Zákonodarca uložil poskytovateľom služieb povinnosť informovať koncového používateľa o účeloch spracúvania, vrátane poskytnutia práva na jeho odmietnutie. [33, s. 58] V súlade so smernicou o ochrane osobných údajov [8], ktorá voči všeobecne mienenej smernici o súkromí a elektronických komunikáciách pôsobí ako konkrétnejší a teda nadriadený právny predpis, zákonodarca ukladá poskytovateľom služieb rovnakú povinnosť ako správcom osobných údajov. A to aj v prípade, že sa o osobné údaje nejedná. Vymáhanie súhlasu bolo týmto nastavené do režimu *opt-out*, ktorý je postavený na princípe predpokladaného súhlasu používateľa so spracúvaním jeho údajov, iba ak by s ním používateľ vyjadril jednoznačný nesúhlas. To v praxi predstavuje situáciu, v ktorej poskytovatelia služieb a inzerenti môžu po informovaní používateľov využívať všetky sledovacie praktiky až do momentu, kedy používateľ prejaví jednoznačný nesúhlas.

Pri implementácii čl. 5 odst. 3 zákonodarca prihliadal na fakt, že informácie uložené na koncových zariadeniach používateľov sú taktiež súčasťou ich chráneného súkromia, hoci nie vždy vyslovene osobnými údajmi. [18] Vyplýva to už napokon zo znenia samotnej smernice, v ktorom sa nevyskytuje jediná zmienka o osobných údajoch, ale operuje jedine s pojmami *informácie* či *dáta*.

V českej legislatíve bol článok transponovaný do § 89 odst. 3 zákona o elektronických komunikáciách č.127/2005 Sb. [14] Jedná sa o takmer doslovnú implementáciu úpravy Európskej únie, vrátane výslovne stanovenej povinnosti informovať používateľov o rozsahu a účelu spracúvania ich informácií, no s menšími výnimkami. Informačná povinnosť nebola nutná, pokiaľ sa jednalo o spracovanie dát zo session cookies. [47, s. 7] Session cookies nie sú za informácie, ktorých spracúvanie môže byť uskutočnené len s vedomým súhlasom používateľa považované z prostého dôvodu: v princípe do nich bývajú ukladané dáta o identifikácii pripojenia k odpovedajúcej webovej stránke, s ktorými používateľa žiadnym konkrétnym spôsobom nemožno stotožniť. Tým sa docielila regulácia povinnosti podobne ako v prípade použitia odkazu na informačnú povinnosť implementovanú v § 11 zákona č. 101/2000 Sb [13]: „Správce je při shromažďování osobních údajů povinen subjekt údajů informovat o tom, v jakém rozsahu a pro jaký účel budou osobní údaje zpracovány.“

2.3 Novelizované znenie právnej úpravy cookies

Čl. 5 odst. 3 medzičasom prešiel novelizáciou reflektujúcou rozvoj kategórie vyššie uvedených technológií prostredníctvom Smernice Európskeho parlamentu a Rady 2009/136/ES [10]; mimo dosahu právnej záväznosti aj niekoľkými rozbormi a výkladmi objasňujúcimi spektrum jeho účinnosti. Nové znenie ustanovenia reštriktívnejších pravidiel vo veci prístupu k týkajúcim sa súborom je nasledovné:

„Členské štáty zabezpečia, aby sa ukladanie informácií alebo získavanie prístupu k informáciám, ktoré už boli uložené, v koncovom zariadení účastníka alebo užívateľa povolilo len pod podmienkou, že dotknutý účastník alebo užívateľ dal na to vopred súhlas na základe jasných a komplexných informácií v súlade so smernicou 95/46/ES, okrem iného aj o účeloch spracovania. To nebráni nijakému technickému uloženiu ani prístupu výhradne na účely výkonu prenosu správy prostredníctvom elektronickej komunikačnej siete alebo ak je to nevyhnutne potrebné na to, aby poskytovateľ služieb informačnej spoločnosti, ktoré si účastník alebo užívateľ výslovne vyžiadal, mohol tieto služby poskytnúť.“

Touto úpravou európsky zákonodarca prešiel z režimu *opt-out* na režim *opt-in*. Povinnosť predchádzajúceho informovania používateľov v súlade s vtedajšie platnou smernicou o ochrane údajov siete ostala naďalej v účinnosti, po novom je ale súhlas

so spracovaním ich údajov a využívaním regulovaných technológií požadovaný vopred. Informácie o účeloch spracovania údajov musia byť prístupné priamo, bez toho, aby si ich používatelia museli dohľadať napr. v oddelenej sekcii stránky. [39]

Ozrejmienie v podobe nastavenia internetového prehliadača prináša recitál 66 smernice 2009/136/ES: „Ak je to technicky možné a účinné, užívateľ môže v súlade s príslušnými ustanoveniami smernice 95/46/ES vyjadriť súhlas so spracovaním údajov použitím príslušného nastavenia prehliadača alebo inej aplikácie.“ Pracovná skupina WP29 apeluje na nedostatky tohto odporúčania, nakoľko je konkrétne nastavenie možné považovať za prejav vôle len v prípade, že je používateľ s jeho možnosťou adekvátne oboznámený. Pre doplnenie, v dobe vyjadrenia bolo v továrenských nastaveniach prijímanie všetkých cookies povolené v troch zo štyroch najvyužívanejších prehliadačov. [18]

V praxi by zákonodarca nemal zmenu nastavenia prehliadača za účelom vyjadrenia súhlasu považovať za uspokojivé a efektívne riešenie. Ukázalo sa, že podobné zásahy sú utopickým riešením, nakoľko technická gramotnosť používateľov stále nevykazuje zďaleka dostačujúcu úroveň. Pokiaľ súhlas s cookies nebol nastavený explicitne, je mylné domnievať sa, že sa jedná o prejav slobodnej vôle; jednako môže byť príčinou nečinnosť subjektu, vyplývajúca z nedostatočného povedomia o rozoberaných technologických reáliách. Príznačná podmnožina používateľov nie je o dostupných riešeniach dostatočne upovedomená a v dôsledku u nej absentuje základná motivácia. [18] Tým, ako často a blanketovo dávajú prostredníctvom nastavenia cookies súhlas s ich použitím ho nie je možné považovať za platný. [48] Tomíšek možnosť nastavenia cookies v prehliadači považuje za neefektívnu aj z pohľadu používateľa. Ich vypnutie môže výrazne zasiahnuť celkové používanie internetu [5] a v nadväznosti na istú nevedomosť o povahe session cookies viesť k iritujúcim zmenám v procese prehliadania.

Do českého právneho poriadku sa z nového znenia čl. 5 odst. 3 prostredníctvom zákona č. 468/2011 Sb. [15] implementovala do § 89 odst. 3 zákona o elektronických komunikáciách iba výnimka zo súhlasu. Smernica poskytuje dve kritéria, ktorých splnením je možné cookies vyňať z povinnosti informovaného súhlasu. Mätúcim teda ostáva ponechanie regulácie v režime *opt-out* [47, s. 8]; úpravou okrem pravidiel pre prípadné výnimky totiž zvyšok ustanovenia neprešiel. Spoločne s Českou republikou nebol režim *opt-out* pozmenený ani v niekoľkých členských štátoch Európskej únie.

Bližšej analýze cieľov európskej smernice a účinnosti českej implementácie sa venujú aj odborné komentáre k zákonu o elektronických komunikáciách. Zatiaľ čo autorský kolektív komentáru od vydavateľstva Wolters Kluwer [2] súbory cookie nie len popisuje, ale poskytuje aj dostačujúci výklad k nutnosti získania súhlasu používateľa

pred spracúvaním údajov v nich uchovaných, Vlachová im z neznámych dôvodov v samostatnom komentári [6] nevenuje jedinú zmienku.

2.4 Objasnenie problematiky cookies a inštitútu informovaného súhlasu

K otázke právnej úpravy cookies sa od pôvodného zakotvenia daného fenoménu v právnom prostredí opakovane vyjadrujú subjekty z odbornej verejnosti, z európskeho, aj konkrétne českého prostredia. Pracovná skupina WP29 tak pravidelne činí prostredníctvom právne nezáväzných, no vysoko relevantných interpretačných vyjadrení. V súvislosti s informovaným súhlasom a odklonom od režimu *opt-out* požaduje už rozoberanú možnosť, aby bol súhlas relevantný jedine v prípade, že bol používateľom prejavovaný pred umiestnením cookies do koncového zariadenia alebo pred odoslaním už nazhromaždených dát poskytovateľovi, a súčasne spĺňal charakteristiku *informovaný*. Smernica neobsahuje časť, v ktorej by bol takýto súhlas vyžadovaný, WP29 preto uvedené podmienky do budúca považuje za samozrejmosť. [18]

Aby sa predišlo zbytočnému informačnému návalu na používateľov, navrhuje výnimku z požiadavky na súhlas udeliť okrem session cookies³ aj pre cookies určené k analýze návštevnosti: „Pracovná skupina je ... toho názoru, že nie je pravdepodobné, že by analytické cookies prvého subjektu predstavovali riziko spojené s ochranou súkromia, pokiaľ sú prísne obmedzené na agregované štatistické účely prvého subjektu a keď ich používajú webové stránky, na ktorých už sú uvedené jasné informácie o takýchto cookies v rámci ochrany osobných údajov a primeranej ochrany súkromia. Očakáva sa, že takéto ochranné opatrenia budú obsahovať užívateľsky prístupný mechanizmus, ktorý užívateľovi umožní nezúčastniť sa na zhromažďovaní údajov.“ [19]

Rozsah výnimky je podľa skupiny možné interpretovať ešte extenzívnejšie, podľa toho, ktoré kritérium smernice je v určitom momente vhodné aplikovať. Či sa cookies „používajú výhradne na účely výkonu prenosu správy prostredníctvom elektronickej komunikačnej siete,“ alebo „sú nevyhnutne potrebné na to, aby poskytovateľ služieb informačnej spoločnosti, ktoré si účastník alebo užívateľ výslovne vyžiadali, mohli tieto služby poskytnúť,“ je v prvom rade nutná definícia rozsahu samotnej služby. Tá totiž môže pozostávať z viacerých nezávislých funkčných zložiek, pričom každá zložka môže byť výtvorom rovnako prvej, tak aj tretej strany. Pre základnú predstavu, niektoré blogové platformy či spravodajské portály umožňujú vkladanie komentárov prostredníctvom modulu poskytovaného tretími stranami, ktoré môžu využívať

³ Ustanovenia v novelizovanej podobe článku sa aj naďalej netýkajú session cookies prvých strán, resp. priamych poskytovateľov služieb — tie môžu byť spracované bez predošlého súhlasu.

vlastné cookies. Na súhlas je preto nutné nazeráť prostredníctvom pohnútok používateľa, resp. tých funkcií, ktoré si používateľ explicitne vyžiadal. [19]

Míškova štúdia [33] o vlastnostiach a podstate súhlasu so spracúvaním osobných údajov poskytuje komplexný pohľad, aj prostredníctvom technológie cookies. „Souhlas se sběrem a zpracováním osobních údajů a souhlas k využití technologie cookies jsou dva odlišné právní instituty, byť se řídí stejnými pravidly pro udělení a platnost souhlasu.“ Autor považuje nastavenie schopností inštitútu za príliš prehnané. Povinnosť udeliť súhlas pred prvým použitím cookies na každej stránke význam informovaného súhlasu značne zovšeobecňuje a devaluje, nie len v ich kontexte, ale v celej oblasti ochrany súkromia.

3 Zhodnotenie reformy právneho rámca

3.1 Cookies a všeobecné nariadenie o ochrane údajov

V odpovedi na väčšinu doteraz popisovaných skutočností prestal Európsky parlament súčasné úpravy súkromia v elektronických komunikáciách a ochrany osobných údajov považovať za dostačujúce, v dôsledku čoho prikrečil k razantnej revízii odpovedajúcej súčasnému stavu prislúchajúcich technológií. [29, s. 284]

Od mája 2018 je v účinnosti európske všeobecné nariadenie o ochrane údajov, tzv. GDPR⁴. Nahradilo sa ním znenie nie len súvisiacej smernice 95/46/ES, ale rovnako aj českého zákona č. 101/2000, ktorý smernicu do českého právneho prostredia v tom čase implementoval. Ten bol v apríli 2019 nahradený adaptačným zákonom č. 110/2019 Sb., ktorý niektoré oblasti všeobecného nariadenia v českom prostredí upravuje a spresňuje. Zákon iba nadväzuje na všeobecné nariadenie, jednotlivé členské štáty EÚ totiž dostali možnosť si niektoré oblasti upraviť formou vlastného zákona. [49]

V stručnosti je podstatou všeobecného nariadenia posilnenie ochrany osobných údajov, čo zákonodarca docielil podrobným a relatívne rozsiahlym zásahom do viacerých oblastí regulácie. Upresnené boli najmä definície vybraných kategórií osobných údajov, menovite genetické, biometrické a zdravotné údaje, a rozčlenenie spôsobov, ako zabezpečiť úplnú nemožnosť priradenia určitých údajov ku konkrétnemu subjektu, alebo zabezpečiť, aby tieto údaje a osobné údaje subjektu boli patričným technickým riešením udržiavané oddelene. Spracúvanie dát má byť vďaka novej úprave čo najviac transparentné a uskutočnené bez nutnosti priamej identifikácie, na čom môže mať vyhovujúci dopad aj rozšírená územná pôsobnosť. Ochrana informácií na koncových zariadeniach používateľov bude posudzovaná celoplošne, nezávisle na konkrétnom mieste, v ktorom k spracúvaniu dochádza; aj pokiaľ poskytovateľ sídli mimo územia EÚ, ale využívanie svojich služieb na ňom umožňuje. [35, s. 136–139]

Do kategórie pozitívnych zmien snád' právom spadá vôbec po prvý raz oficiálnou cestou prijaté stanovisko, kedy na cookies môže byť v konkrétnych prípadoch nazerané ako na osobné údaje. V plnom znení nariadenia je technológia spomenutá jediný raz [11], avšak s nepopierateľne širokou množinou účinnosti:

„Fyzickým osobám môžu byť pridelené online identifikátory, ktoré poskytujú ich prístroje, aplikácie, nástroje a protokoly, ako napríklad IP adresa, cookies, alebo iné identifikátory, ako napríklad štítky na rádiových frekvenciách identifikáciu. Tieto môžu zanechávať stopy, ktoré sa najmä v kombinácii s jedinečnými identifikátormi a inými informáciami získanými zo

⁴ *General Data Protection Regulation*, pozn.

serverov môžu použiť na vytvorenie profilov fyzických osôb a na ich identifikáciu.“

Spracúvanie takýchto údajov býva uskutočňované automatizovaným a prepracovaným algoritmickým spôsobom, pri ktorom dochádza minimálne k identifikácii konkrétneho zariadenia. Pokiaľ vďaka súborom cookie a prostredníctvom jeho koncového zariadenia dokážeme používateľa identifikovať, mali by byť s určitou považované za osobné údaje. Túto hypotézu podporuje aj časť znenia recitálu 26: „Zásady ochrany údajov by sa mali vzťahovať na všetky informácie týkajúce sa identifikovanej alebo identifikovateľnej fyzickej osoby.“ Právny základ pre spracúvanie jednotlivých kategórií údajov určuje čl. 6 odst. 1 [11], pre cookies sú relevantné najmä podmienky ponímajúce o vyjadrení súhlasu so spracúvaním osobných údajov za určitým účelom a o potrebe spracúvania v prípadoch, kedy je to nevyhnutné pre záujmy vytýčené tretími stranami alebo pre plnenie zmluvy. [5] Prílišné zneužívanie cookies tretími stranami by mohlo výrazne eliminovať aj akceptovanie návrhu maximálnej lehoty expirácie permanentných cookies na 13 mesiacov. [5]

Reformou rovnako prešla obecná úprava udeľovania súhlasu používateľov, tým pádom aj so spracúvaním dát pochádzajúcich z cookies. Relatívne komplikovaný model rozoberá znenie recitálu 32 [11]:

„Súhlas by sa mal poskytnúť jasným prejavom vôle, ktorý je slobodným, konkrétnym, informovaným a jednoznačným vyjadrením súhlasu dotknutej osoby so spracúvaním osobných údajov, ktoré sa jej týkajú, a to napríklad písomným vyhlásením vrátane vyhlásenia prostredníctvom elektronických prostriedkov alebo ústnym vyhlásením. Mohlo by to zahŕňať označenie políčka pri návšteve internetového webového sídla, zvolenie technických nastavení služieb informačnej spoločnosti alebo akékoľvek iné vyhlásenie či úkon, ktorý v tomto kontexte jasne znamená, že dotknutá osoba súhlasí s navrhovaným spracúvaním jej osobných údajov. Mlčanie, vopred označené políčka alebo nečinnosť by sa preto nemali pokladať za súhlas. Súhlas by sa mal vzťahovať na všetky spracovateľské činnosti vykonávané na ten istý účel alebo účely.“

Prvý prístup k webovej stránke prestane byť považovaný za vyjadrenie slobodného súhlasu. Prosté pokračovanie v prehliadaní danej stránky nemôže byť považované za akceptovateľný spôsob indikácie vyjadreného súhlasu poskytovateľom služieb. Komplikácie môžu z môjho pohľadu aj naďalej nastať v prípade nových pravidiel ohľadom spracúvania rozličných typov súborov cookie. „Ak sa spracúvanie vykonáva na viaceré účely, súhlas by sa mal udeliť na všetky tieto účely. Ak má dotknutá osoba poskytnúť súhlas na základe požiadavky elektronickými prostriedkami, požiadavka musí byť jasná a stručná a nemala by pôsobiť zbytočne rušivo na používanie

služby, pre ktorú sa poskytuje.“ [cit.] Poskytovatelia služieb využívajúci cookies na viaceré účely sú po novom v prípade ich spracovania nútení získať súhlas používateľov pre každý jeden vytýčený účel.

3.2 Cookies a návrh ePrivacy nariadenia

Už v procese návrhu a pripomienkovania GDPR bol vykonaný rozbor vzájomnej účinnosti tohto nariadenia a ePrivacy smernice, vrátane doterajšej efektívnosti smernice samotnej. Vytýčené ciele ostávajú naďalej v platnosti, jej implementáciou ale nedošlo k ich naplneniu v plnom rozsahu, čo z istej časti zapríčinil aj významný technologický a hospodársky vývoj. [cit.] Navrhovaná legislatíva vo forme nariadenia má za cieľ zvýšiť istoty a ochranu používateľov pri elektronickej komunikácii, a slúžiť zároveň ako vhodne nastavený doplnok ku GDPR. V októbri 2017 Európsky parlament pristúpil k doplneniu a schváleniu návrhu nariadenia Európskej komisie [cit.] o rešpektovaní súkromného života a ochrany osobných údajov v elektronickej komunikácii z januára toho istého roku, tzv. ePrivacy nariadenia. [cit.]

V praxi sa nariadením pre cookies, parafrázujúc slová samotného parlamentu, zavádzajú jednoduchšie a používateľsky prívetivejšie pravidlá, ktoré umožnia jednoduchšiu správu nastavení týkajúcich sa sledovacích cookies a podobných technológií. [cit.] Poskytovateľ služieb bude naďalej nútený od používateľa vopred vyžadovať súhlas za podmienky, že rovnako splní aj informačnú povinnosť [cit.], bez nutnosti urobiť tak pri spracúvaní session cookies a ďalej ani v „súvislosti s informáciami získavanými z koncového zariadenia koncových používateľov, ak je to nevyhnutne potrebné na poskytnutie služby informačnej spoločnosti, o ktorú požiadal koncový používateľ, napríklad na prispôsobenie veľkosti obrazovky na zariadení alebo na zapamätanie položiek v nákupnom košíku.“ [cit.]

Zákonodarca tak prihliadol na interpretácie a návrhy pracovnej skupiny WP29 rožoberané v predchádzajúcej kapitole. Výnimka sa všeobecne týka všetkých cookies, ktoré pre súkromie nepredstavujú potenciálnu hrozbu. Okrem už spomínaných analytických cookies sú z povinnosti vyňaté aj cookies pre identifikáciu používateľa po prihlásení do danej služby, na bezpečnostné monitorovanie úspešných a neúspešných pokusov o prihlásenie, ďalej na dočasné uchovávanie metadát a technických údajov nutných k prehrávaniu multimediálneho obsahu, preferenčné cookies alebo cookies nutné k vyrovnávaniu záťaže internetových požiadaviek. Všetky menované spôsoby sú pre vyňatie relevantné len pokiaľ spĺňajú charakteristiku session cookies. Pre poskytovateľov to ale podľa všetkého neznamena, že možnosť odmietnuť tieto cookies prestanú dávať používateľom k dispozícii. Podľa návrhu ePrivacy nariadenia má totiž možnosť blokať cookies prednosť pred výnimkou pre meranie využívania webu, napriek ich neintruzívnemu charakteru by používatelia

„mali mať právo tieto technológie sledovania vo svojom prehliadači blokovat.“ [cit.]

Po účinnosti nariadenia je očakávané postupné odľahčenie informačného návalu pre potreby informovaného súhlasu, sprístupnenie nutných informácií však musí byť ďalej v súlade s prísnejšími podmienkami. V odôvodnení číslo 22 správy o návrhu nariadenia [cit.] sa hovorí:

„Metódy použité na poskytnutie informácií a získanie súhlasu koncového používateľa by mali byť voči používateľovi čo najústretovejšie. Vzhľadom na všadeprítomné používanie trvalých súborov cookie a ďalších sledovacích metód sa od používateľov čoraz častejšie požaduje odsúhlasenie uloženia týchto trvalých súborov cookie v koncovom zariadení. V dôsledku toho sú používatelia zaplavení žiadosťami o poskytnutie súhlasu. Toto nariadenie by preto malo brániť využívaniu oznamov o súboroch cookie, ktoré používateľom nepomáhajú udržiavať kontrolu nad osobnými informáciami a súkromím ani získať informácie o svojich právach.“

Docieliť sa má spôsobu udeľovania súhlasu s využívaním daných technológií pomocou vhodných technických prostriedkov, pokračuje znenie odôvodnenia:

„V tomto nariadení by sa preto malo umožniť vyjadrenie súhlasu pomocou technických špecifikácií, napríklad vhodných nastavení prehliadača alebo inej aplikácie. Súčasťou týchto nastavení by mala byť možnosť voľby v súvislosti s ukladaním informácií na koncovom zariadení užívateľa, ako aj signál o preferenciách používateľa, ktorý iným stranám odošle prehliadač alebo iná aplikácia. Nastavenia používateľov zadané vo všeobecných nastaveniach súkromia prehliadača alebo inej aplikácie by mali byť pre všetky tretie strany záväzné a vymáhateľné.“

Nezodpovedanou otázkou zatiaľ ostáva, ako sa s úlohou popasujú výrobcovia konkrétneho softwaru. Tí by mali byť „povinní poskytovať jednoduchý spôsob, ktorým používatelia môžu kedykoľvek počas používania zmeniť nastavenia ochrany súkromia kedykoľvek počas používania a ktorý používateľom umožňuje nastaviť výnimky alebo určiť tie služby, v prípade ktorých sú sledovače webových lokalít a súbory cookie povolené vždy alebo nie sú povolené nikdy.“ [cit.] Pre rozšírenie rozsahu pôsobnosti aj na tzv. over-the-top služby [cit.], fungujúce predovšetkým vo forme mobilnej aplikácie, sa zároveň zvyšuje úroveň chaosu, ktorú do možností nastavenia prislúchajúcich technológií a umiestnenia relevantných informácií takéto služby môžu priniesť.

Predpokladaná nezlučiteľnosť termínov účinnosti oboch nariadení zapríčinila úpravy národných regulácií či ich interpretačných vyjadrení v súčinnosti s GDPR do doby, kým ePrivacy nariadenie nebude definitívne v platnosti. V českom prostredí

výklad účinnosti zákona o elektronických komunikáciach a GDPR zabezpečil Úrad pro ochranu osobných údajů. [cit.] Subjekty údajov musia byť o využívaní cookies alebo podobných technológií informované v súlade s relevantnými časťami GDPR [cit.], ktoré túto povinnosť stanovujú bez ohľadu na právny základ spracúvania jednotlivých foriem cookies. S údajmi získanými prostredníctvom nich by malo byť zaobchádzané prístupmi spracúvania osobných údajov.

Súhlas samotný by mal byť ale ideálne vykladaný z perspektívy účelu, spôsobu a prostriedkov spracovania údajov. Vplyv na ochranu osobných údajov by mal byť posudzovaný hlavne v prípade spracúvania informácií z cookies, pri ktorom môže dochádzať k priradeniu k určitému subjektu. [cit.] Navrhovaná pôsobnosť je preto z adekvátnej časti mierená smerom ku cookies tretích strán, najmä ich permanentným a sledovacím formám. V odpovedi na zjednodušenie celého procesu je odporúčané súhlas zbytočne nevyžadovať iba pre používaný prehliadač alebo server, teda pre konkrétne produkty, ale skôr paušálnym spôsobom.

Za legitímny prostriedok súhlasu je však v súlade s čl. 4 odst. 11 GDPR považovaný aj internetový prehliadač, podľa uvedeného článku totiž spĺňa definičné znaky súhlasu, argumentujúc, že sa jedná o slobodné, konkrétne, informované a jednoznačné vyjadrenie preferencie. Rozhodnutie môže byť interpretované prostredníctvom odporúčania WP29, v ktorom pracovná skupina apeluje na to, „aby sa stanovilo, že koncové zariadenia a softvér musia štandardne ponúkať nastavenie ochrany súkromia a ponúkať používateľom jasnú alternatívu, pokiaľ ide o možnosť potvrdiť alebo zmeniť toto štandardné nastavenie počas inštalácie.“ [20] Nastavenie má byť jednoduchého rázu a v neposlednom rade po celý čas ľahko prístupné. Vzhľadom na to, že možnosti ochrany súkromia môžu byť sotva upravované hlavne na základe cookies tretích strán, stanovuje použitie štandardu *Do Not Track* ako predvolené nastavenie v internetových prehliadačoch, nakoľko má jeho funkcionálna účinnosť voči širšiemu spektru alternatívnych sledovacích techník. Naďalej sa nedoporučuje použitie vyskakovacích okien, ktoré používateľov môže značne obťažovať.

4 Praktická časť

Výstupom praktickej časti tejto práce je jednoduchá interaktívna CLI⁵ aplikácia, presnejšie skript demonštrujúci využívanie cookies poskytovateľmi služieb. Okrem výpisu dát z jednotlivých cookies, ktoré môžu byť po navštívení webovej stránky do koncového zariadenia uložené, skript poskytuje používateľovi možnosť vypísať kompaktný prehľad a popis technológie cookies, konkrétne všetky variácie preberané v predošlých kapitolách.

4.1 Rozbor riešenia a príklad výstupu

Pre vytvorenie aplikácie bol zvolený programovací jazyk Python. Okrem prehľadnej a zrozumiteľnej syntaxe bol výber jazyka determinovaný predovšetkým existenciou tzv. modulov, poskytujúcich preddefinované funkcie a príkazy.

Skript využíva modul `requests`, ktorý umožňuje odosielanie HTTP požiadaviek a následné prijímanie požadovaných odpovedí.

Funkcia `get_cookies` pred získaním jednotlivých cookies inicializuje reláciu so serverom požadovanej stránky, definovanej v premennej `site_url`:

```
def Peget_cookie(site_url):  
    mesession_init = requests.Session()  
    response = session_init.get(site_url)
```

Po úvodnom výbere prislúchajúcej funkcionality je od používateľa vyžadovaná URL adresa prostredníctvom vstupu:

```
print('1 Pre vypis cookies, ktore webove stranky  
      meozu ukladat do tohto zariadenia')  
print('  zadajte 1')  
...  
if option == '1':  
    print('Vlozte URL adresu pozadovanej stranky:')  
    site = input('>> ')  
    fx.get_cookie(site)
```

Pokiaľ zadaná hodnota neodpovedá formátu URL adresy, skript používateľa na túto skutočnosť upozorní tým, že sa ukončí a vyhodí výnimku. Pre opätovné zadanie adresy je nutné skript pustiť znovu

V prípade, že poskytovateľ služby na zariadenie súbory cookie ukladá, ich názvy a hodnoty budú uložené do poľa `raw_cookies`. Jednotlivé dáta sú z neho vypísané

⁵ *Command Line Interface*, pozn.

pomocou cyklu:

```
raw_cookies = response.cookies
...
for baked_cookie in raw_cookies:
    print(baked_cookie)
```

Môže však nastať aj situácia, kedy je pole `raw_cookies` prázdne, t.j. webová stránka žiadne súbory cookies pravdepodobne nevyužíva. Ešte pred samotným výpisom je overovaná dĺžka poľa `raw_cookies`. Ak je jeho hodnota 0, skript o tejto skutočnosti vypíše správu:

```
if len(raw_cookies) == 0:
    print('Webova stranka neuklada ziadne cookies.')
```

Aplikáciu sa inicializuje v zložke, v ktorej sa nachádzajú jej súbory. Následne stačí spustiť príkaz `python3 main.py`. Pre `https://www.vutbr.cz/` je výstup aplikácie nasledovný:

```
OCHRANA OSOBNICH UDAJU A SOUBORY COOKIE
Adam Svetlik
```

- 1 Pre vypis cookies, ktore webove stranky mozu ukladat do tohto zariadenia
zadajte 1
- 2 Pre zobrazenie charakteristiky a clenenia technologie cookies
zadajte 2
- 3 Pre ukoncenie
zadajte 3

```
>> 1
```

```
Vlozte URL adresu pozadovanej stranky:
```

```
>> https://www.vutbr.cz/
```

```
<Cookie PHPSESSID=moj3ufjhi07pl7f9vcfurgmt687kimlu for www.vutbr.cz/>
```

```
<Cookie logo_displayed=1 for www.vutbr.cz/>
```

```
<Cookie nosec_sess=r07D7g9rsT for www.vutbr.cz/>
```

Záver

Predmetom skúmania bakalárskej práce bola špecifická oblasť ochrany osobných údajov, technológia cookies. Primárnym cieľom práce bolo z pohľadu európskeho a českého práva analyzovať aktuálnu právnu úpravu použitia cookies a zhodnotiť tak adekvátnosť tejto úpravy. Súčasný stav bol porovnávaný aj v kontexte všeobecného nariadenia o ochrane osobných údajov, tzv. GDPR, a pripravovaného ePrivacy nariadenia. Súčasti aktuálnej úpravy boli úspešne aplikované aj na konkrétne javy, ktoré pomohli objasniť, čo zapríčinilo potrebu výraznej reformy odpovedajúceho právneho rámca.

Členenie samotnej práce viac-menej odpovedalo danej koncepcii. V prvej kapitole som sa predovšetkým zaoberal všeobecným rozborom povahy technológie cookies, vrátane najčastejších prípadov, kedy dochádza k narúšaniu súkromia subjektov v dôsledku ich využívania. Poznatky som sa snažiť prepojiť na v súčasnosti značne globálnu problematiku neuchopiteľnosti charakteru cookies, najmä z pohľadu používateľov. Druhou kapitolou som započal analýzu pôvodnej právnej úpravy a z nej vyvstávajúcich nedostatkov. Popri rozboroch súvisiacich noriem na európskej aj českej úrovni, pôvodného aj novelizovaného znenia, bolo taktiež nahliadané na relevantné vyjadrenia prislúchajúcich subjektov. V tretej kapitole som poskytol rozbor účinnosti aktuálne platného všeobecného nariadenia o ochrane osobných údajov, relevantné body návrhu ePrivacy nariadenia a zhodnotenie súčasne fungujúceho, no pomerne nejednoznačne pôsobiaceho modelu. V závere kapitoly som poskytol stručný prehľad o zmenách, ktoré do právneho poriadku zavádzajú ustanovenia oboch pripravovaných nariadení.

Praktickým výstupom práce je aplikácia demonštrujúca súbory cookies využívané poskytovateľmi služieb informačnej spoločnosti. Na jej vývoj bol pre svoju jednoduchosť a vysokú mieru intuitívnosti využitý programovací jazyk Python. Popis riešenia aplikácie tvorí záverečnú, štvrtú kapitolu.

Ako bolo avizované v úvode práce, pre dosiahnutie vytýčeného cieľa boli zvolené predovšetkým syntéza a analýza. Naprieč prácou som sa snažil vyjadriť aj osobný pohľad na vybrané časti problematiky. Pre porovnávanie právnych úprav a náležitých vyjadrení bola využitá komparatívna metóda. Okrem toho bol príznačný aj postoj k minulým a súčasným koncepciám právnej úpravy použitia cookies. Vďaka zvolenému aparátu bolo možné dospieť k relatívne relevantným poznatkom, snáď časom viditeľných aj v reálnej pôsobnosti.

Literatúra

- [1] HARVÁNEK, Jaromír a kol. *Teorie práva*. 1. vyd. Plzeň: Aleš Čeněk, 2008. 501 s. ISBN 978-80-7380-104-5.
- [2] CHUDOMELOVÁ, Zuzana, Beran MAREK, Jadrný VRATISLAV, Němečková ŠÁRKA a Novák JAROMÍR. *Zákon o elektronických komunikacích: Komentář*. Praha: Wolters Kluwer, 2016. 532 s. ISBN 978-80-7552-100-2.
- [3] KMEC, Jiří, David KOSAŘ, Jan KRATOCHVÍL a Michal BOBEK. *Evropská úmluva o lidských právech. Komentář*. 1. vyd. Praha: C. H. Beck, 2012. 1696 s. Velké komentáře. ISBN 978-80-7400-365-3.
- [4] POSPÍŠIL, Ivo, Tomáš LANGÁŠEK, Vojtěch ŠIMÍČEK, Eliška WAGNEROVÁ a kol. *Listina základních práv a svobod: Komentář*. 1. vyd. Praha: Wolters Kluwer, 2012. 906 s. ISBN 978-80-7357-750-6.
- [5] TOMÍŠEK, Jan. *Cookies a GDPR*. Právní rozhledy, Nakladatelství C. H. Beck, 2018, roč. 26, č. 20, s. 687–696. ISSN 1210-6410.
- [6] VLACHOVÁ, Barbora. *Zákon o elektronických komunikacích: Komentář*. Praha: C. H. Beck, 2016. 536 s. Beckova edice komentované zákony. ISBN 978-80-7400-632-6.
- [7] 2012/C 326/02, Charta základných práv Európskej únie. In: *EUR-lex* [právny informačný systém]. Úrad pre vydávanie publikácií Európskej únie [cit. 2019-05-25]. Dostupné z: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SK/TXT/PDF/?uri=CELEX:12012P/TXT&qid=1513248389861&from=SK>.
- [8] Smernica Európskeho parlamentu a Rady 95/46/EHS z 24. októbra 1995 o ochrane fyzických osôb pri spracovaní osobných údajov a voľnom pohybe týchto údajov. In: *EUR-lex* [právny informačný systém]. Úrad pre vydávanie publikácií Európskej únie [cit. 2019-05-25]. Dostupné z: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SK/TXT/PDF/?uri=CELEX:31995L0046&qid=1513248515720&from=SK>.
- [9] Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2002/58/ES z 12. júla 2002, týkajúca sa spracovávaní osobných údajov a ochrany súkromia v sektore elektronických komunikácií (smernica o súkromí a elektronických komunikáciách). In: *EUR-lex* [právny informačný systém]. Úrad pre vydávanie publikácií Európskej únie [cit. 2019-05-25]. Dostupné z: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SK/TXT/PDF/?uri=CELEX:32002L0058&qid=1513248438069&from=SK>.
- [10] Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2009/136/ES z 25. novembra 2009, ktorou sa mení a dopĺňa smernica 2002/22/ES o univerzálnej službe a právach

užívateľov týkajúcich sa elektronických komunikačných sietí a služieb, smernica 2002/58/ES týkajúca sa spracovávaní osobných údajov a ochrany súkromia v sektore elektronických komunikácií a nariadenie (ES) č. 2006/2004 o spolupráci medzi národnými orgánmi zodpovednými za vynucovanie právnych predpisov na ochranu spotrebiteľa. In: *EUR-lex* [právny informačný systém]. Úrad pre vydávanie publikácií Európskej únie [cit. 2019-05-25]. Dostupné z: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SK/TXT/PDF/?uri=CELEX:32009L0136&qid=1513248584627&from=SK>.

- [11] Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2016/679 z 27. apríla 2016 o ochrane fyzických osôb pri spracúvaní osobných údajov a o voľnom pohybe takýchto údajov, ktorým sa zrušuje smernica 95/46/ES (všeobecné nariadenie o ochrane údajov). In: *EUR-lex* [právny informačný systém]. Úrad pre vydávanie publikácií Európskej únie [cit. 2019-05-25]. Dostupné z: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SK/TXT/PDF/?uri=CELEX:32016R0679&qid=1513248623598&from=SK>.
- [12] Usnesení předsednictva České národní rady č. 2/1993 Sb., o vyhlášení Listiny základních práv a svobod jako součásti ústavního pořádku České republiky, ve znění ústavního zákona č. 162/1998 Sb. In: *CODEXIS* [právní informační systém]. ATLAS consulting [cit. 2019-05-25].
- [13] Zákon č. 101/2000 Sb., o ochraně osobních údajů a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů. In: *CODEXIS* [právní informační systém]. ATLAS consulting [cit. 2019-05-25].
- [14] Zákon č. 127/2005 Sb., o elektronických komunikacích a o změně některých souvisejících zákonů (zákon o elektronických komunikacích). In: *CODEXIS* [právní informační systém]. ATLAS consulting [cit. 2019-05-25].
- [15] Zákon č. 468/2011 Sb. In: *CODEXIS* [právní informační systém]. ATLAS consulting [cit. 2019-05-25].
- [16] Zákon č. 110/2019 Sb., o zpracování osobních údajů. In: *CODEXIS* [právní informační systém]. ATLAS consulting [cit. 2019-05-25].
- [17] Sdělení federálního ministerstva zahraničních věcí č. 209/1992 Sb., o sjednání Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod ve znění protokolů č. 3, 5 a 8. In: *CODEXIS* [právní informační systém]. ATLAS consulting [cit. 2019-05-25].
- [18] Pracovná skupina pre ochranu údajov zriadená podľa článku 29. Stanovisko 2/2010 k behaviorálnej reklame online. WP 171. *Európska komisia* [online]. [cit. 2019-05-25]. Dostupné z: <https://ec.europa.eu/justice/data-protec->

[tion/article-29/documentation/opinion-recommendation/files/2010/wp171_sk.pdf](https://ec.europa.eu/justice/data-protection/article-29/documentation/opinion-recommendation/files/2010/wp171_sk.pdf).

- [19] Pracovná skupina pre ochranu údajov zriadená podľa článku 29. Stanovisko 4/2012 k vyňatiu z povinnosti získať súhlas s cookies. WP 194. Európska komisia [online]. [cit. 2019-05-25]. Dostupné z: https://ec.europa.eu/justice/data-protection/article-29/documentation/opinion-recommendation/files/2012/wp194_sk.pdf.
- [20] Pracovná skupina pre ochranu údajov zriadená podľa článku 29. Stanovisko č.1/2017 k navrhovanému nariadeniu o rešpektovaní súkromného života a ochrane osobných údajov v elektronických komunikáciách a o zrušení smernice 2002/58/ES. WP 247. Európska komisia [online]. [cit. 2019-05-25]. Dostupné z: https://ec.europa.eu/justice/data-protection/article-29/documentation/opinion-recommendation/files/2017/wp247_sk.pdf.
- [21] Návrh Nariadenia Európskeho parlamentu a rady o rešpektovaní súkromného života a ochrane osobných údajov v elektronických komunikáciách a o zrušení smernice 2002/58/ES (smernica o súkromí a elektronických komunikáciách) COM(2017) 10 final, 2017/0003. In: *EUR-Lex* [právny informačný systém]. Úrad pre vydávanie publikácií Európskej únie [cit. 2019-05-25]. Dostupné z: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SK/TXT/PDF/?uri=CELEX:52017PC0010&qid=1513244048036&from=SK>.
- [22] Správa o návrhu Nariadenia Európskeho parlamentu a Rady o rešpektovaní súkromného života a ochrane osobných údajov v elektronických komunikáciách a o zrušení smernice 2002/58/ES (nariadenie o súkromí a elektronických komunikáciách). *Európsky parlament* [online]. europa.eu [cit. 2019-05-25]. Dostupné z: <https://www.europarl.europa.eu/sides/getDoc.do?pubRef=-//EP//NONSGML+REPORT+A8-2017-0324+0+DOC+PDF+V0//SK>.
- [23] BORGESIOUS, Frederik J. Zuiderveen. Personal data processing for behavioural targeting: which legal basis? *International Data Privacy Law* [online]. 2015, 5(3), 163–176 [cit. 2019-05-25]. DOI: <https://doi.org/10.1093/idpl/ipv011>.
- [24] COFONE, Ignacio N. The way the cookie crumbles: online tracking meets behavioural economics. *International Journal of Law and Information Technology* [online]. 2017, 25(3), s. 38–62 [cit. 2019-05-25]. DOI: <https://doi.org/10.1093/ijlit/eaw013>.
- [25] ESTEVE, Asunción. The business of personal data: Google, Facebook, and privacy issues in the EU and the USA. *International Data Privacy Law* [online]. 2017, 7(1), s. 36–47 [cit. 2019-05-25]. DOI: <https://doi.org/10.1093/idpl/ipw026>.

- [26] FORTIER, Alexandre a Jacquelyn BURKELL. Hidden Online Surveillance: What Librarians Should Know to Protect Their Own Privacy and That of Their Patrons. *Information Technology and Libraries* [online]. 2015, 34(3) [cit. 2019-05-25]. DOI: <https://doi.org/10.6017/ital.v34i3.5495>.
- [27] FURNELL, S. a A. PHIPPEN. Online privacy: a matter of policy? *Computer Fraud Security* [online]. 2012, č. 8, s. 12-18 [cit. 2019-05-25]. DOI: [https://doi.org/10.1016/S1361-3723\(12\)70083-0](https://doi.org/10.1016/S1361-3723(12)70083-0).
- [28] HOOFNAGLE, C. J., Ashkan SOLTANI, Nathan GOOD, Dietrich James WAMBACH a Mika D. AYENSON. Behavioral Advertising: The Offer You Cannot Refuse. *Harvard Law & Policy Review* [online]. 2012, s. 273-296 [cit. 2019-05-25]. Dostupné z: <https://ssrn.com/abstract=2137601>.
- [29] KAMARA, Irene a Eleni KOSTA. Do Not Track initiatives: regaining the lost user control. *International Data Privacy Law* [online]. 2016, 6(4), s. 276-290. [cit. 2019-05-25]. DOI: <https://doi.org/10.1093/idpl/ipw019>.
- [30] KOSTA, Eleni. Peeking into the cookie jar: the European approach towards the regulation of cookies. *International Journal of Law and Information Technology* [online]. 2013, 21(4), s. 380-406 [cit. 2019-05-25]. DOI: <https://doi.org/10.1093/ijlit/eat011>.
- [31] LUZAK, J. A. Privacy Notice for Dummies? Towards European Guidelines on How to Give “Clear and Comprehensive Information” on the Cookies’ Use in Order to Protect the Internet Users’ Right to Online Privacy. *Journal of Consumer Policy* [online]. 2014, 37(4), s. 547-559 [cit. 2019-05-25]. DOI: <https://doi.org/10.1007/s10603-014-9263-3>.
- [32] MIYAZAKI, Anthony D. Online Privacy and the Disclosure of Cookie Use: Effects on Consumer Trust and Anticipated Patronage. *Journal of Public Policy & Marketing* [online]. 2008, 27(1), s. 19-33 [cit. 2019-05-25]. DOI: <https://doi.org/10.1509/jppm.27.1.19>.
- [33] MÍŠEK, Jakub. Souhlas se zpracováním osobních údajů za časů Internetu. *Revue pro právo a technologie* [online]. 2014, č. 9, s. 3-74. [cit. 2019-05-25]. Dostupné z: <https://journals.muni.cz/revue/article/view/5017>.
- [34] SLATTERY, R. a Marilyn G. KRAWITZ. Mark Zuckerberg, the Cookie Monster — Australian Privacy Law and Internet Cookies. *Flinders Law Journal* [online]. 2014, 16(1), s. 1-41 [cit. 2019-05-25]. Dostupné z: <https://www.austlii.edu.au/au/journals/FlinLawJl/2014/1.pdf>.
- [35] TIKKINEN-PIRI, Christina, Anna ROHUNEN a Jouni MARKKULA. EU General Data Protection Regulation: Changes and implications for personal

- data collecting companies. *Computer Law & Security Review* [online]. 2018, 34(1), 134–153 [cit. 2019-05-25]. DOI: <https://doi.org/10.1016/j.clsr.2017.05.015>.
- [36] VOSS, W. Gregory. First the GDPR, Now the Proposed ePrivacy Regulation. *Journal of Internet Law* [online]. 2017, 21(2), s. 3–11. Dostupné z: <https://ssrn.com/abstract=3008765>.
- [37] KARTNER, Martin a Jiří PROUZA. Právní regulace cookies v České republice. *Epravo.cz* [online]. 2015 [cit. 2019-05-25]. Dostupné z: <https://www.epravo.cz/top/clanky/pravni-regulace-cookies-v-ceske-republice-98406.html>.
- [38] RUDDICK, Graham. UK class action accuses Google of unlawfully harvesting personal data. *The Guardian* [online]. 2017 [cit. 2019-05-25]. Dostupné z: <https://bit.ly/2ATWdf0>.
- [39] Cookies: přechod z principu opt-out na opt-in. In: *Úřad pro ochranu osobních údajů* [online]. 2012 [cit. 2019-05-25]. Dostupné z: https://www.uoou.cz/vismo/zobraz_dok.asp?id_org=200144&id_ktg=1853&n=cookies-prechod-z-principu-opt-out-na-opt-in.
- [40] *About* [online]. DuckDuckGo [cit. 2019-05-25]. Dostupné z: <https://duckduckgo.com/about>.
- [41] *About EFF* [online]. Electronic Frontier Foundation [cit. 2019-05-25]. Dostupné z: <https://www.eff.org/pages/acerca-de-eff>.
- [42] HTTP cookies. In: *MDN Web Docs* [online]. 2019 [cit. 2019-05-25]. Dostupné z: <https://developer.mozilla.org/en-US/docs/Web/HTTP/Cookies>.
- [43] HTTP headers. In: *MDN Web Docs* [online]. 2019 [cit. 2019-05-25]. Dostupné z: <https://developer.mozilla.org/en-US/docs/Web/HTTP/Headers>.
- [44] DNT. In: *MDN Web Docs* [online]. 2019 [cit. 2019-05-25]. Dostupné z: <https://developer.mozilla.org/cs/docs/Web/HTTP/Headers/DNT>.
- [45] *Slovník pojmů* [online]. Sklik nápověda [cit. 2019-05-25]. Dostupné z: <https://napoveda.sklik.cz/casto-kladene-dotazy/slovník-pojmu/>.
- [46] The world's most valuable resource is no longer oil, but data. *The Economist* [online]. 2017 [cit. 2019-05-25]. Dostupné z: <https://econ.st/2pm2zgf>.
- [47] Úřad pro ochranu osobních údajů. Informační bulletin 1/2015, [cit. 2019-05-25]. Dostupné z: https://www.uoou.cz/VismoOnline_ActionScripts/File.ashx?id_org=200144&id_dokumenty=14698&p1=1257.
- [48] Tisková zpráva: Nařízení o ePrivacy jako doplněk k GDPR. Úřad pro ochranu osobních údajů [online]. 2017 [cit. 2019-05-25]. Dostupné z: <https://www.uoou.cz/tiskova-zprava/d-27454/p1=1017>.

- [49] Adaptační legislativa k GDPR vstoupila v účinnost. Úřad pro ochranu osobních údajů [online]. 2019 [cit. 2019-05-25]. Dostupné z: <https://www.uoou.cz/adaptacni%2Dlegislativa%2Dk%2Dn%2Dn%2Dgdpr%2Dvstoupila%2Dv%2Dn%2Dn%2Ducinnost/d-33656>.
- [50] Doporučení k zpracování cookies a obdobných prostředků sledování od 25. května 2018. Úřad pro ochranu osobních údajů [online]. 2018 [cit. 2019-05-25]. Dostupné z: <https://www.uoou.cz/adaptacni%2Dlegislativa%2Dk%2Dn%2Dn%2Dgdpr%2Dvstoupila%2Dv%2Dn%2Dn%2Ducinnost/d-33656>.